

N:o 12.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående upplåtande af vissa områden från förra löjtnantsbostället Åkra n:r 1 och 2 jämte Hvalsta n:r 4, en utjord, i Södermanlands län; gifven Stockholms slott den 22 december 1911.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

att fem till förra löjtnantsbostället 1½ mantal Åkra n:r 1 och 2 jämte Hvalsta n:r 4, en utjord, i Bettna socken af Södermanlands län hörande, med litt. A, B, C, E och G betecknade områden må hvar för sig med i statsrådsprotokollet angifven areal från egendomen upplåtas enligt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahemslägenheter från vissa kronoegendar och med iakttagande af de i kungl. brefvet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen af berörda grunder meddelade närmare bestämmelser.

De till ärendet hörande handlingar och karta skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 december 1911.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Petersson, anförde vidare.

Förra löjtnantsbostället 1½ mantal Åkra n:r 1 och 2 jämte Hvalsta n:r 4, en utjord, i Bettna socken af Södermanlands län är för tiden intill den 14 mars 1913 utarrenderadt för ett årligt arrende öfverstigande 600 kronor.

Vid en den 19 juni 1909 hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering af bostället hade uppskattningsmännen väckt förslag bland annat om försäljning af vissa till egendomen hörande områden.

Med anledning häraf hade domänstyrelsen i underdånig skrifvelse den 4 mars 1910 underställt det väckta förslaget Kungl. Maj:ts nådiga pröfning samt därvid öfverlämnat instrumentet öfver ofvanberörda förrättning och öfriga ärendet rörande handlingar, däribland en af förste landtmätaren H. R. Linder år 1908 öfver egendomen upprättad, af förste

landtmätaren Gustaf Indebetou sedermera kompletterad karta med tillhörande två beskrifningar.

Af dessa handlingar inhämtades, bland annat, följande.

Egendomen, som är belägen invid allmänna landsvägen mellan Nyköping och Flen 0.1 nymil från Bettna järnvägsstation och 3.3 nymil från Nyköpings stad, innehåller en sammanlagd areal af 99 hektar 83.3 ar.

Å egendomen finnes en med innehafvaren smeden Carl Arvid Gogman tillhöriga byggnader, bestående af boningshus och ladugård, försedd, å förberörda karta med litt. A betecknad lägenhet omfattande ägofigurerna å kartan n:r 14, 15, 16 och delar af n:r 17 och 20 med en areal af 11.1 ar tomt och 1.7 ar åker. Uppskattningsmännen hafva föreslagit, att lägenheten måtte hembjudas Gogman till inköp, och åsatt lägenheten ett saluvärde af 100 kronor.

Vidare hafva uppskattningsmännen, då byggnadsplatser å denna del af egendomen, som vore belägen i närheten af Bettna station, borde vara begärliga, föreslagit försäljning af ytterligare två invid lägenheten litt. A belägna, å förberörda karta med litt. B och C betecknade obebyggda områden, omfattande det förra ägofigurerna å kartan n:r 18, 19 samt delar af n:r 17 och 20 med en areal af tillhoppa 20.7 ar däraf 2.7 ar tomt, 17.4 ar åker och 0.6 ar impediment och det senare ägofiguren n:r 12 om 18.5 ar backe. Uppskattningsmännen hafva åsatt hvardera lägenheten ett saluvärde af 100 kronor.

Slutligen hafva uppskattningsmännen ansett det vara lämpligt, att ett område mellan landsvägen och Oxelösund—Flen—Västmanlands järnväg reserverades för att upplåtas till tomtplatser i mån af efterfrågan, och hafva uppskattningsmännen med afseende härå hemställt, att ifrågavarande område måtte särskildt för sig upplåtas på arrende på allenast två år i sänder mot ett årligt arrende af 50 kronor.

Sedan Kungl. Maj:ts befallningshafvande låtit meddela förbemälda Gogman sådant föreläggande, som omförmäles i 6:te punkten af nådiga skrifvelsen den 25 september 1896 angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner, inkom Gogman inom förelagd tid med skriftligt, af behörig borgen åtföljdt förklarande, att han önskade inköpa den honom hembjudna lägenheten för en det åsatta saluvärdet motsvarande köpeskilling att erläggas vid tillträdet.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande biträdde uppskattningsmännens förslag beträffande de föreslagna försäljningarna. I fråga åter om förslaget att reservera ett område för tomtupplåtelser samt detta områdes

särskilda utarrendering på kortare tid, hemställde Kungl. Maj:ts befallningshafvande, att området till undvikande af onödigt många och ofta upprepade arrendeaftal måtte utarrenderas gemensamt med egendomen i öfrigt men med rätt för kronan att, om och i den mån delar af området kunde afyttras, undantaga desamma från arrendet mot viss nedsättning i arrendeafgiften.

I sin ofvannämnda skrifvelse den 4 mars 1910 förklarade domänstyrelsen sig icke hafva något att erinra i anledning af förslaget om försäljning af lägenheterna litt. A, B och C, hvilka borde afyttras enligt gällande grunder för egnahemsupplåtelser från kronoegendomar. Beträffande det till upplåtande jämväl ifrågasatta området mellan landsvägen och järnvägen ansåge domänstyrelsen lika med uppskattningsmännen, att nämnda område borde särskildt för sig utarrenderas, alldenstund nu gällande bestämmelser för utarrendering af jord ej tillstodde sådant förfarande, som Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordat.

Genom nådigt bref den 19 maj 1911 anbefalldes därefter Kungl. Maj:t domänstyrelsen att låta uppgöra och till Kungl. Maj:t insända plan till uppdelning för tomtupplåtelser af ofvanberörda mellan landsvägen och järnvägen belägna område. Till åtlydnad häraf har nu domänstyrelsen med yttrande den 13 oktober 1911 öfverlämnat en skrifvelse i ämnet från Kungl. Maj:ts befallningshafvande, därvid fogats dels ett af domänintendenten i länet med biträdande uppskattningsmän den 9 juni 1911 uppgjort förslag till delning af området i fråga dels ofvanberörda karta, å hvilken den föreslagna uppdelningen utmärkts af förste landtmätaren Indebetou, dels ock en af honom därför upprättad beskrifning.

Uppdelningen har verkställt sålunda, att området delats i tre delar, betecknade med litt. E, F och G, omfattande litt. E ägofigurerna n:r 76—78 och del af n:r 83 om tillhopa 90.6 ar, däraf 43 ar åker, 47.4 ar hag- och skogsmark samt 0.2 ar impediment, litt. F del af n:r 83 om 64 ar backe och litt. G n:r 86 och 89 samt delar af n:r 83 och 87 om tillsammans 99.2 ar, däraf 66.3 ar åker och 32.9 ar hag- och skogsmark.

Uppskattningsmännen hafva i sitt nu ifrågavarande förslag framhållit, att enär det knappast vore troligt, att området litt. F, som bestod blott af skogsmark, lätt skulle finna köpare, ifrågavarande område ej borde utbjudas till försäljning utan bibehållas i kronans ägo, och detta så mycket hellre som skogsbeståndet å området vore synnerligen tätt och utgjordes af omkring 50-årig tallskog. Med förmälan att den växande skogen å områdena litt. E och G ej åsatts särskildt värde, enär detta ansetts kunna motsvara brytnings- och odlingskostnaden, då tomterna

iordninggjordes, men att berörda två områden i stället i sin helhet värderats efter åkervärde, hafva uppskattningsmännen åsatt hvardera af områdena litt. E och G ett saluvärde af 450 kronor. Vidare och då det i Södermanland visat sig synnerligen svårt att placera obebyggda lägenheter genom försäljning enligt nådiga kungörelsen den 31 december 1909 och följaktligen med skyldighet för köparen att inom viss tid hafva bebyggt lägenhet vid äfventyr att eljest få erlægga förhöjdt pris, hafva uppskattningsmännen föreslagit, att samtliga de föreslagna obebyggda saluområdena eller områdena litt. B, C, E och G måtte försäljas enligt nådiga brefvet den 29 maj 1874 å offentlig auktion.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande har förmält sig icke hafva något att erinra vare sig mot den nu föreslagna tomtindelningen eller mot den verkställda uppskattningen men däremot anse giltigt skäl saknas för förslaget att åt kronan behålla lägenheten litt. F.

Domänstyrelsen har uti sin här ofvan sist omtalade skrifvelse instämt med uppskattningsmännen uti deras senaste hemställan rörande de obebyggda områdena, därvid styrelsen särskildt påpekat, hurusom det skogbevuxna området litt. F. endast genom en väg vore skildt från egendomens egentliga skogsmark, som komme att bibehållas till egendomen. Styrelsen hemställer alltså, att såväl de med litt. B och C som de med litt. E och G betecknade områdena måtte försäljas å offentlig auktion enligt nådiga brefvet den 29 maj 1874. I fråga om det bebyggda området litt. A vidhåller styrelsen däremot sitt den 4 mars 1910 afgifna yttrande.

I likhet med domänstyrelsen synes mig anledning saknas att afhända kronan det med litt. F betecknade, helt och hållet med skogbevuxta området. Mot försäljning af områdena litt. A, B, C, E och G torde däremot någon invändning icke kunna göras. Försäljning af samtliga dessa områden torde emellertid lämpligen böra ske enligt vanliga grunder för egnahemsupplåtelser från kronojord. Gent emot uppfattningen, att svårighet skulle uppstå för försäljning på sådant sätt af de fyra obebyggda områdena, torde böra framhållas egendomens jämväl af uppskattningsmännen i deras första utlåtande påpekat fördelaktiga läge i omedelbar närhet af Bettna järnvägsstation. Därtill kommer att det ändamål — bildandet af egna hem — som i detta fall med delningsförslaget afses, skulle i väsentlig mån äfventyras, därest försäljning af de obebyggda lotterna skulle verkställas enligt brefvet den 29 maj 1874.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen medgifva,

*Departements-
chefen.*

att förenämnda med litt. A, B, C, E och G betecknade områden må hvart för sig med förut angifven areal från egendomen upplåtas enligt nådiga kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahemslägenheter från vissa kronoegendommar och med iakttagande af de i nådiga brefvet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen af berörda grunder meddelade närmare bestämmelser.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall och förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga — till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:

Ernst Öberg.